



# SIVILOMBUDET

KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET  
Postboks 8112 DEP  
0032 OSLO

Vår referanse  
2024/2883

Deres referanse  
22/1390-154

Vår saksbehandler  
Henrik Rode Evensen

Dato  
29.08.2024

## Høringsuttalelse om samelovens språkregler

Kommunal- og distriktsdepartementet har 28. mai 2024 sendt på høring forslag om endringer i samelovens språkregler. Endringene gjelder en utvidelse av hvilke offentlige organer som plikter å svare på skriftlige henvendelser på samisk etter forskrift til samelovens språkregler § 3. Sivilombudet er et av de offentlige organene som er foreslått å skulle gi skriftlig svar på samisk. Sivilombudet vil i tillegg kunne få klager som gjelder brudd på de foreslåtte reglene hos andre offentlige organer som omfattes av reglene. Sivilombudet gir derfor høringsuttalelse.

### Henvendelser og klager på samisk

Sivilombudet er positiv til forslaget om at vi skal gi svar på samisk. Forslaget vil både innebære en styrking av samiske språk og kan også gjøre det lettere for samisktalende personer å klage til Sivilombudet. Sivilombudet har allerede på eget initiativ oversatt enkelte uttalelser og svar til nordsamisk, i tillegg til at hjemmesiden vår inneholder en generell orientering om klageadgangen på nordsamisk.

I høringsbrevet og -notatet spør departementet om de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget, hvor mange henvendelser som er mottatt på samisk de siste ti årene og hvor mange som kan forventes, og hvordan ressursituasjonen hos samiske oversettere oppleves.

I våre arkiv har vi ikke funnet henvendelser eller klager som er mottatt på samisk de siste ti årene. Vi antar at dette dels kan skyldes at det ikke har vært rett til svar på samisk og at vi ikke har informert om klageadgangen på samisk før nylig.

Flere av klagenes som vi har mottatt på norsk, antar vi at ut fra sitt tema kunne ha vært inngitt på samisk dersom det var lagt til rette for det. Av disse handler størstedelen om reindrift, og de øvrige om samisk språk, opplæring, ansettelse og Sametinget. I tillegg må det antas at enkelte andre klager som ikke gjelder spesielle samiske forhold også kunne ha vært skrevet på samisk. Gitt det totale antallet henvendelser og klager som vi mottar, er likevel dette antallet forholdsvis svært lite.

Det er derfor vanskelig å estimere hvor mange henvendelser og klager som kan forventes på samisk. Vi antar uansett at antallet vil være så lite at det ikke vil få større økonomiske og administrative konsekvenser.

Sivilombudet har allerede erfaring med oversettelser til samisk. Som nevnt, har vi oversatt både uttalelser og andre brev til nordsamisk. Vår oppfatning er at tilgjengeligheten hos disse oversetterne har vært god og at oversetting heller ikke har vært svært kostbart.

Sivilombudet antar derfor at det ikke vil bli praktisk vanskelig å overholde plikten til å svare på samisk. For å kunne svare på samisk vil vi for det meste fortsette å bruke oversettere, men vi vil også kunne tilby ansatte å ta kurs i samisk der det ellers ligger til rette for det. I tillegg vil vi gi informasjon om retten til å bruke samisk til klagerne.

### **Sivilombudets kontroll av samiske språkrettigheter**

Enhver som mener seg utsatt for urett fra forvaltningen kan klage til sivilombudet, jf. sivilombudsloven § 7. I tillegg til å selv være omfattet av forslaget, vil sivilombudet dermed også føre kontroll med forvaltningens bruk av regelverket. Det innebærer at vi vil kunne motta klager på samiske språkrettigheter.

I den forbindelse mener Sivilombudet at de foreslåtte reglene er forholdsvis enkle å kontrollere. Dette gjelder både vilkåret om å begrense svar på over 40 000 tegn og saker med flere parter. Sivilombudet vil likevel påpeke at det vil kunne være saker hvor vilkåret om flere parter ikke nødvendigvis er treffende. Dette vil for eksempel kunne være der det er flere parter i en sak, og alle parter skriver på det samme samiske språket. I et slikt tilfelle treffer formålet bak begrensningen dårlig.

Sivilombudet antar at oversettelser til samisk vil kunne ha konsekvenser for saksbehandlingstiden. Som påpekt av departementet, vil dette likevel ligge innenfor reglene om saksbehandlingstid i forvaltningsloven. Sivilombudet påpeker at det er viktig at forvaltningsorganene orienterer parten dersom saksbehandlingstiden vil ta lenger tid på grunn av oversettelse til og fra samisk.

Hanne Harlem  
sivilombud

*Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift.*